

پادکست کتاب «حیا» منتشر شد

همزمان با میلاد امام‌رضا(ع) و دهه کرامت، فرهنگسرای اندیشه پادکست جدیدی را برگرفته از کتاب «حیا» نوشته امیرحسین بانکی پورفرد منتشر کرده‌است. تسنیم خبر داده که در این پادکست، بخش‌هایی از کتاب حیا توسط صداییشگان صداوسیما خوانش می‌شود. کتاب حیا توسط امیرحسین بانکی پورفرد و در انتشارات حدیث‌راه عشق منتشر شده و به بیان جلوه‌های حیا با رجوع به روایات و آیات قرآن‌کریم می‌پردازد.

به مناسبت ولادت حضرت امام الرئوف؛ علی بن موسی الرضا(ع) نگاهی کردیم به مناظره‌های حضرت

با عالمان ادیان دیگر و علم زایدالوصف ایشان که در این مناظره‌ها قابل توجه و شگفت‌آور است

امام برهان قاطع

۱۰هر سال ایام انتخابات که می‌شود، رویدادی شوق و شور انتخاباتی را بیش از هر چیز در مردم شکوفا می‌کند و همه آنها را مستقیما به میدان انتخابات می‌کشاند. این اتفاق که منشأ بسیاری از مباحث انتقادی در فرهنگ جمهوری اسلامی بوده، مناظرات انتخاباتی است که هر دوره انتخابات به میزبانی صدا و سیما برگزار می‌شوند. اساسا موضوع مناظره موضوع جذابی است چرا که دو طرف آن باید در هر مبحث موردنظر با برهان عقلی و منطقی یکدیگر را اقناع کنند.

در تاریخ مناظره‌های این چنینی مصادیق مختلفی داشته‌اند و یکی از مهم‌ترین و جالب‌ترین مناظره‌ها در تاریخ اسلام، مناظره حضرت رضا(ع) با علمای ادیان دیگر است. دوران امام هشتم(ع) را در حقیقت باید دوران گفت‌وگوی ادیان و مذاهب با مکتب تشیع به امامت امام رضا(ع) بدانیم. لذا مامون که از مکارترین خلفای عباسی بود، تلاش می‌کرد برای مقابله با مکتب فکری حضرت رضا(ع) زمینه‌بیشتری برای ارائه نظرات علمی ادیان و مذاهب مختلف فراهم کند تا با این نقشه راهبردی، مرجعیت علمی امام را زیر سؤال ببرد. بر همین اساس برای به چالش کشیدن ویژگی‌های علمی امام، مناظرات مهمی بین امام رضا(ع) و پیروان ادیان عیسوی، موسوی و حتی دهریون (افرادی که اعتقادی به خدا نداشتند) و مذاهب فقهی و کلامی ترتیب می‌داد.

در این روزها که غبار تبلیغات و ماجراهای انتخاباتی خوابیده، فرصت خوبی است تا به سیره حضرت رضا(ع) در مناظره‌های مهم دوران حیات‌شان توجه کنیم و شرح کوتاهی از تعدادی از این مناظرات را بخوانیم. گزارش امسال جام‌چم در روز ولادت حضرت سلطان به همین اتفاق اختصاص دارد.

۱ مناظره با جاثلیق نصرانی

طرف اول مناظره: امام رضا(ع)

طرف دوم مناظره: جاثلیق نصرانی

موضوع: حضرت عیسی(ع)

منابع: جلد ۴۹ بحارالانوار و جلد اول عیون اخبار الرضا

زمینه‌شکل‌گیری: در تاریخ آمده‌که مأمون به وزیر خود؛ فضل بن سهل، دستور داد علمای زرتشت و ادیان دیگر را جمع کند تا با آنها سخنی را در میان بگذارد. فضل همه آنها را جمع کرد. در این جلسه آنگونه که در تاریخ آمده است امام رضا (ع) با ۷ نفر از عالمان ادیان مختلف یکی پس از دیگری مناظره می‌کند. شرح این مناظره‌ها در تاریخ زندگی اهل بیت (ع) بسیار معروف بوده و زبانزد است. در همین گزارش شرح مناظره با بعضی از این عالمان را می‌خوانید.

مأمون به عالمان گفت: «من پسرعمویی دارم که می‌خواهم با او مناظره کنید. فردا صبح همه شما نزد من حاضر شوید.» فضل نوفلی روایت می‌کند: «ما نزد حضرت رضا(ع) نشستیم بودیم که یاسر، خادمش، وارد شد و عرض کرد: «آقای من! مأمون خدمت شما سلام می‌رساند و می‌گوید فردا علمای ادیان مختلف نزد ما جلسه‌ای تشکیل می‌دهند؛ شما هم تشریف بیاورید.»

متن مناظره: آورده‌اند که در جلسه مناظره، مأمون امام را کنار

طرف اول مناظره: امام رضا(ع)

طرف دوم مناظره: جاثلیق نصرانی

موضوع: پیامبراکرم(ص)

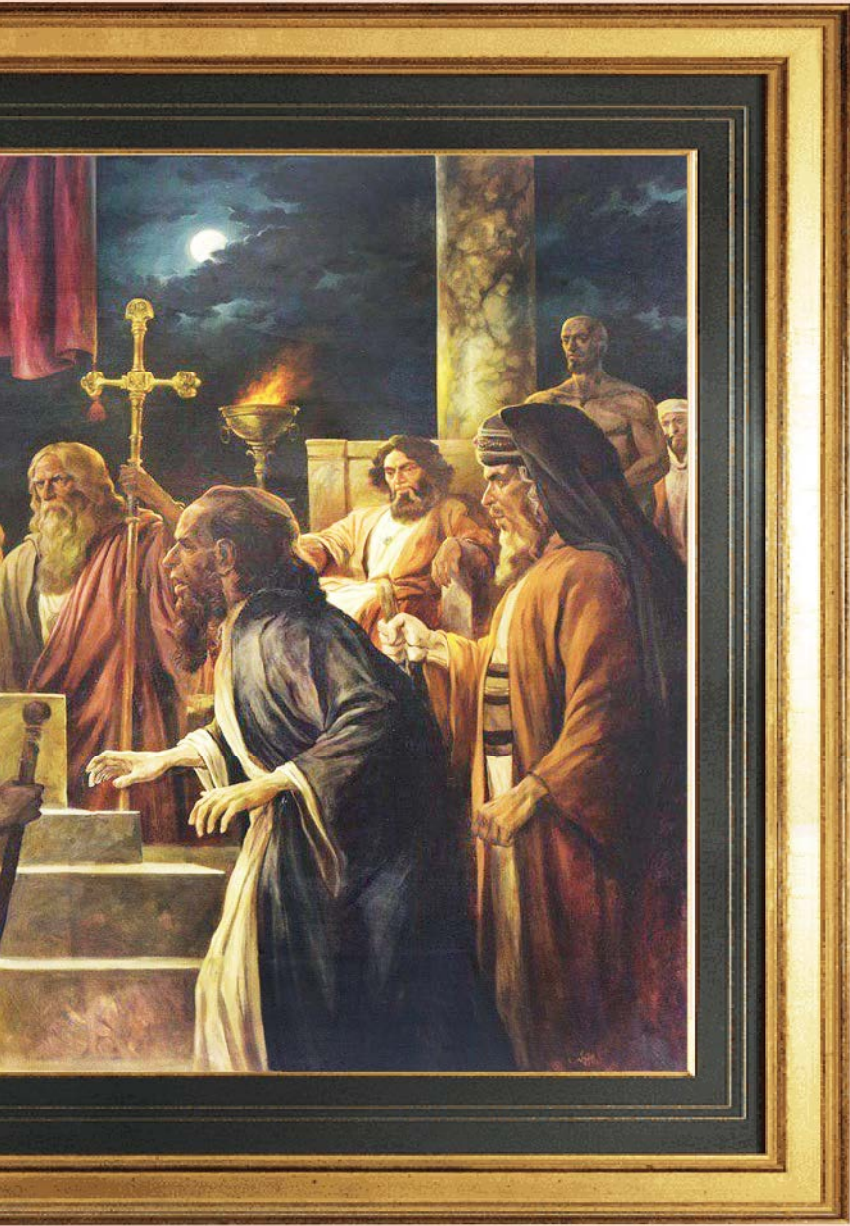
منابع: الاحتجاج طبرسی،توحید شیخ صدوق و جلد اول عیون اخبارالرضا

زمینه‌شکل‌گیری: مناظره امام‌رضا(ع) با رأس الجالوت نیز در همان جلسه که پیشتر به آن اشاره شد و مامون زمینه‌ساز شکل‌گیری آن بود، اتفاق افتاد. رأس الجالوت عالمی یهودی بود که در این جلسه به نمایندگی از یهودیان حضور یافت تا به خیال مامون بتواند با استدلال‌های خود حضرت‌رضا(ع) را در مناظره شکست دهد. **متن مناظره:** حضرت‌رضا(ع) رو به رأس الجالوت کرده، فرمودند: من از تو سوال کنم یا تو سوال می‌کنی؟ او گفت: من سوال می‌کنم و فقط جوابی را می‌پذیرم که یا از تورات باشد یا از انجیل یا از زیور داوود یا صحف ابراهیم و موسی. حضرت فرمودند: جوابی را از من نپذیر، مگر این‌که از تورات موسی یا انجیل عیسی یا زیور داوود باشد.

رأس الجالوت پرسید از کجا نبوت محمد(ص) را اثبات می‌کنی؟ امام فرمود: ای یهودی، موسی بن عمران، عیسی بن مریم و داوود خلیفه خدا در زمین، به نبوت او گواهی داده‌اند. او گفت: گفته موسی بنعمران را ثابت کن. حضرت فرمودند: آیا قبول داری که موسی به بنی اسرائیل سفارش نمود و گفت: «پیامبری از برادران شما خواهد آمد، او تصدیق کنید و از او اطاعت نمایید؟» حال اگر خویشاوندی بین اسرائیل (یعقوب) و اسماعیل و رابطه بین آن دو را از طرف ابراهیم علیهم‌السلام می‌دانی، آیا

اولین اثر مستقل درباره مادر امام‌رضا(ع) منتشر شد

کتاب «بانوی اندلس» پژوهشی مستند و بدیع پیرامون شخصیت و زادگاه مادر گرامی امام‌رضا(ع) و حضرت فاطمه معصومه (س) تألیف حجت‌الاسلام والمسلمین حاج سیدمحمدصادق مصباح‌موسوی منتشر شد. این اثر کتابی است که مؤلف در طول هفت سال تحقیق و بررسی اکثر کتب مربوط به تاریخ و سیره امام‌رضا(ع) درباره مادر بزرگوار آن حضرت به رشته قلم درآورده است.

۲ مناظره با هرېذ زرتشتی

مناظره کرد، شکل گرفت. در این جلسه (بزرگ یهودیان)، بزرگان صابئان و عمرا کردند.

متن مناظره: استاد ناصر مکارم شیرازی (ع) که به همت بنیاد پژوهش‌های ۸۸ منتشر شد، درباره این مناظره چنین امام رضا(ع) به بزرگ «هیرتدان» و عالم ز این که زردشت را پیامبر می‌دانی، طبق هرېذ اکبر؛ او کارهای خارق عادت۱ انجام نداده است. گرچه ما آن را ندیده‌ایم، معناست. امام(ع): آیا جز این است که از پیشینیان هرېذ اکبر؛ نه.

طرف اول مناظره: امام‌رضا(ع)

طرف دوم مناظره: هرېذ زرتشتی

موضوع: اثبات نبوت

منابع: التوحید شیخ صدوق و جلد اول عیون اخبار الرضا

زمینه‌شکل‌گیری: مناظره امام رضا(ع) با هرېذ اکبر، عالم زرتشتی گفت‌وگوی کوتاهی است که در آن از اثبات نبوت زرتشت و حضرت موسی(ع) و حضرت عیسی(ع) و حضرت محمد(ص) بحث شده است. این مناظره در همان جلسه که به درخواست مامون شکل گرفت و حضرت در آن با جاثلیق

۴ مناظره با سلیمان مروزی

طرف اول مناظره: امام رضا(ع)

طرف دوم مناظره: سلیمان مروزی

موضوع: بدا، صفات خدا

منبع: جلد اول عیون اخبارالرضا

زمینه‌شکل‌گیری: همزمان با ایامی که امام‌رضا(ع) در مرو اقامت داشتند، سلیمان مروزی که به تعبیر مأمون بزرگ‌ترین متکلم خراسان بود و در رأس علمای علم عقاید در آن خطه قرار داشت، وارد خراسان شد. مأمون او را احترام فراوان کرد و انعام داد؛ چراکه فکر می‌کرد شکار تازه‌ای به دست آورده و می‌تواند او را به جنگ امام(ع) بفرستد تا شاید در بحث و مناظره بر او غلبه کند. از این رو، به وی گفت: پسرعموی من علی بن‌موسى از حجاز آمده است و او علمای علم کلام و عقاید را دوست می‌دارد. اگر مایل هستی، روز ترویه (هشتم ذی‌الحجه) برای مناظره با او نزد ما بیا، او ابتدا گفت تمایل ندارد امام(ع) را در بحث مغلوب کند و از اعتبار او در انظار بکاهد؛ لذا از این کار مضایقه کرد اما مأمون گفت: اتفاقا من تو را برای همین منظور دعوت کرده‌ام! به این ترتیب، سلیمان با این چراغ سبز مأمون اعلام آمادگی کرد. در این هنگام، مأمون دعوت محترمانه‌ای خدمت امام(ع) فرستاد. امام(ع) نیز یاسر، خادم مخصوص و نوفلی را که از یاران خاصش بود، به اتفاق عمران صابی که سندننده‌ای بر شکست مأمون بود، پیشاپیش نزد وی فرستاد و فرمود: من بعدا می‌آیم. **متن مناظره:** عمران به کاخ مامون داخل شد و مأمون به او خوشامد گفته، او را در محل مناسب جای داد. سپس گفت: ای عمران، نمردی تا بالاخره از بنی‌هاشم شدی؛ عمران گفت: سپاس خداوندی را که مرا توسط شما تشریف عنایت فرمود، ای امیر. مأمون گفت: ای عمران، این سلیمان مروزی متکلم خراسان است. عمران گفت: ای امیرالمؤمنین، او گمان می‌کند در خراسان از نظر بحث و مناظره تک است و «پداء» را نیز منکر است. مأمون گفت: چرا با او مناظره نمی‌کنی؟ عمران گفت: این امر بستگی به خود او دارد. در این هنگام، امام‌رضا(ع) وارد شدند و فرمودند: درباره چه صحبت می‌کردید؟ عمران گفت: یا ابن‌رسول... این شخص سلیمان مروزی است.

سلیمان (به عمران) گفت: آیا گفته ابوالحسن را در باره پءاء قبول داری؟

پدانام یک اصطلاح در علم کلام شیعی است.